

Harminc éve kezdődött . . .

Görgényi György ny. alezredes

Az idősebb generációhoz tartozók átérték, a fiatalabbak csak hallomásból ismerhetik, vagy olvashatnak arról, hogy harminc évvel ezelőtt – a háborús pusztítások és a fasizmus dühöngése nyomán – milyen állapotban volt Magyarország.

Újjá kellett építenünk városaink nagy részét, romokban heverő fővárosunkat, közúti és vasúti hidjainkat –, meg kellett szervezni a híradást, a szállítást. Talán még nagyobb feladat volt az életkedvet, az önbizalmat, az államvezetés iránti bizalmat visszaadni a sok szenvedésen és nélkülözésen átesett embereknek.

Az elmúlt harminc év eseményeire manapság igen sokan emlékeznek vissza. Nem akarom számukat növelni. Ehelyett a néphadsereg egyik jelentős szolgálatának, – a hadtápszolgálat, pontosabban a hadtáptisztképzés – fejlődését szeretném a teljesség igénye nélkül szemléltetni.

1945-ben – a demokratikus hadsereg megalakulásakor – az anyagi szolgálat személyi állománya főleg a háború végén és a befejezése után önként jelentkezett tisztekből és tiszthelyettesekből állt. Közülük sokan becsülettel dolgoztak az új hadsereg fejlesztése érdekében. A békeidőben tanultakat háborús tapasztalatokkal egészítették ki és sok nehéz feladatot oldottak meg. Túlnyomó részük a néphadseregtől ment nyugállományba. Sok régi tiszthelyettes ért el tiszti rendfokozatot akik ma már nyugállományban vannak.

A demokratikus hadsereg új anyagi tisztjeinek és tiszthelyetteseinek kiképzése 1948–49-ben kezdődött. A kiképzés szervezője és felelőse a HM anyagi főcsoportfőnökök volt. Ekkor még a hadsereg összes anyagi ellátása hatáskörébe tartozott. Így az élelmezés, a ruházat, a vonatanyag, a gépjármű és üzemanyag, az elhelyezés és építés, a műszaki-, páncélos-, tüzér- és fegyverzeti anyag, a híradó-, vegyvédelmi anyag, az egészségügy és az állategészségügy. A felsorolt szolgálatok ellátásához és anyagok kezeléséhez szükséges szaktiszthelyettesek részére az Anyagi Főcsoportfőnökség kiképzési alosztálya – később osztálya – tanfolyamokat szervezett, melyek hallgatóit részben a csapatoktól válogatták ki, részben a polgári életből hívták be.

1948-ban indult egy egyéves Hadbiztosi Akadémia 20 fős létszámmal. 1949-ben egyéves hadtápparancsnoki tanfolyam kb. 22 fős létszámmal és ugyancsak 1949-ben egy féléves hadtápparancsnoki tanfolyam kb. 30 fős létszámmal.

E tanfolyamok hallgatóit részben ténylegesen szolgáló tisztekből, részben a polgári életből toborozták. A hallgatók átlagos életkora 30 év körül volt.

A legmagasabb szintű oktatás ekkor a Hadbiztosi Akadémián folyt. A többi tanfolyamok – az akkori körülmények között – főleg csak az alapismeretek elsajátítását biztosították. A végzett hallgatók később az anyagi szolgálat személyi állományának megbízható, hasznos tagjaivá váltak. Többen igen magas rendfokozatig és fontos beosztásokig jutottak el.

A hadsereg anyagi szolgálatát 1950-ben átszervezték és a különféle technikai anyagi szolgálatok az illetékes fegyvernemi parancsnokságok hatáskörébe kerültek. Az addigi Anyagi Főcsoportfőnökségből Hadtápfőnökség lett. A kiképzés fejlődésében döntő fordulatot jelentett, hogy a hadtápszolgálat a szovjet hadseregtől kiválóan képzett, háborús tapasztalatokkal rendelkező tanácsadókat kapott.

Ekkor szervezték meg a Kiss János laktányában a Hadtápiskolát.

Az iskolán hadtápparancsnoki-, élelmezési-, ruházati- és pénzügyi tagozat működött. A növendékek zászlóaljukba, századokba és szakaszokba szervezve tanultak. Itt történt az alaki és harcászati kiképzés, itt folyt a politikai és nevelőmunka is. Egy szakasz képezett egy iskolai osztályt és minden szakasznak volt egy osztálytanterme. A szakmai órákat szaktantermekben, kabinetekben tartották.

Abban az időben a tisztképzés az egyes fegyvernemek önálló tiszti iskoláin folyt. A tiszti iskolák szakmai szempontból az előljáró fegyvernemi főnökök alárendeltségébe tartoztak ugyan, de a Tanintézetek Csoportfőnöksége az iskolában folyó kiképzés felett irányítást, felügyeletet gyakorolt.

A tiszti iskolák között egyrészt tapasztalatcsere kapcsolatok, másrészt különféle vetélkedések alakultak ki. A parancsnoki állomány rendszeres tapasztalatcsere látogatásai a kiképzési, oktatási és nevelési módszerek fejlődésére jó hatással voltak.

Az akkoriban még évenként megtartott április 4-i díszszemlék a vetélkedésre kitűnő alkalmat nyújtottak. A díszszemlékre való felkészülés az alaki kiképzésre, a fegyelemre és az erkölcsi-politikai nevelésre egyaránt igen jó hatást gyakorolt. Ez a kedvező hatás nemcsak a növendékeknél, hanem a tiszteknél is tapasztalható volt. A kemény gyakorlatok a személyi állományt jól összekovácsolták.

A tiszti iskolák vetélkedésében a Hadtápiszkola igen jól szerepelt. Több éven keresztül foglalta el az első három hely valamelyikét.

A Hadtápiszkola fő feladata azonban az volt, hogy szakmájukat szerető és jól ismerő hadtápparancsnokokat, élelmező-, ruházati- és pénzügyi tiszteket képezzen ki. E cél elérését a tanári kar képzettségén kívül, a növendékek lelkiismeretes szorgalma is elősegítette.

A tanszékekhez tapasztalt, szorgalmas és hivatásukat szerető tanári gárdát sikerült biztosítani. A tanárok megterhelését jellemzi, hogy naponta 12–13 órát töltöttek el az iskolában. Az órákra gondosan készültek fel és minden esetben óravázlattal mentek a tantermekbe.

A tanácsadók mindig nagy figyelemmel kísérték a Hadtápiskolán folyó munkákat. A kiképzési osztálynak és a tanszékeknek rendszeresen és igen sokat segítettek. Néphadseregünk hadtáptisztképzését szívügyüknek tekintették.

A tisztképzéssel egyidejűleg szakácstanfolyamot is szerveztek a Hadtápis-kolán. Itt, a csapatok e fontos élelmezési szakembereit jól képezték ki felada-taik ellátására.

A tartalékos hadtáptisztek kiképzése is a Hadtápis-kolán indult meg elő-ször.

A Hadtápis-kola első tanfolyamairól kikerült tisztek szolgálati éveik alatt nagy tapasztalatot gyűjtöttek. Közülük igen sokan magas fokú továbbképzésben részesültek, többen értek el tudományos fokozatot. Néphadseregünk legfonto-sabb beosztású hadtáptiszteinek nagy része ma az első tanfolyamokat végzett hallgatók közül való.

Ez év februárjában a hadtáp kiképző bázis örömteli és megható találkozó színhelye volt. A NYUGDÍJAS TISZTEK ÉS TISZTHELYETTESEK KLUBJA hívására a hadtápnugdíjasok népes csoportja gyülekezett az intézet KISZ-klubjában. Sok, egymást régóta nem látott jóbarát, egykori parancsnok és beosztott, tanár és tanítvány örült a viszontlátásnak. Az összegyűlték között két tábornok és még több magas rendfokozatú nyugdíjas volt; többen részt vettek harminc évvel ezelőtt a demokratikus hadsereg megszervezésében.

Régi idők emlékei elevenedtek meg a Hadtáptörténeti Kiállítás nagy hoz-záértéssel és gondossággal összeállított anyagának megtekintése során. Emellett a harminc év fejlődését is figyelemmel kísérhették. Jól egészítette ki a kiállítást néhány új technikai eszköz bemutatása.

A program a Zrínyi Miklós Katonai Akadémián folytatódott, ahol a nyug-díjasok a csapatok korszerű vezetésének eszközeit tekintették meg. Itt a tanszék vezetője az oktatás legkorszerűbb eszközeit mutatta be.

Bár a nyugdíjasok látogatása csupán fél napot vett igénybe, a résztvevők-nek maradandó élményt jelentett. Nagy öröm volt találkozni a „szárnyaik alól” kikerült tisztekkel, akik annak idején igen nehéz feltételek között tanultak a Hadtápis-kolán, fiatalon kerültek – sokszor erejüket meghaladó – magas beosz-tásokba és mégis megállták helyüket. Ma már ők nevelik, tanítják a fiatalabb generációhoz tartozó tiszteket. Büszkék vagyunk rájuk és úgy érezzük, hogy fej-lődésük részben a mi munkánk eredménye is. Elégedetten állapíthattuk meg, hogy bár mi már kiöregedtünk a katonai szolgálatból, a hadtápszolgálat és a hadtáptisztek kiképzése jó kezekbe került.